

Pimm Terhorst
Bureau RuimteVerhaal

Harderwijk

Dynamiek van een stadsmuur

De verdwenen stadsmuur is bij donker zichtbaar door ledverlichting.

De loop van de stadsmuur is weergegeven met een lichtspoor van bijna 200 meter lengte

Hoewel delen van de muur inmiddels uit het straatbeeld verdwenen zijn, heeft Harderwijk nog altijd een van de langste stadsmuren van Nederland. In 2019 besloot de gemeente de verdwenen contouren van de stadsmuur weer zichtbaar te maken. Dit om de identiteit en herkenbaarheid van de oude vesting te vergroten.

Lichtspoor

Stedenbouwkundige bureau RuimteVerhaal kwam met een eigentijds plan, waarvan de resultaten inmiddels zichtbaar zijn op de Havendam. Hier wordt de oorspronkelijke loop van de stadsmuur weergegeven met een spoor van ledlampen van bijna 200 meter lengte. Het licht staat voor de dynamiek van de stadsmuur, die door de eeuwen heen diverse keren is afgebroken, ingestort en herbouwd. Tussen de lichtgevende lijnen is een bestratingspatroon aangebracht dat sterk doet denken aan het metselverband van de stadsmuur. Zo kunnen bezoekers als het ware 'op' de stadsmuur lopen.

Ook zijn op de Havendam twee stukjes 'stadsmuur' toegevoegd, grotendeels opgebouwd uit glazen stenen. Zo blijft (bak)steen

de eenheid waaruit de Harderwijkse stadsmuur is opgebouwd, maar wordt hier een eigentijdse twist aangegeven. De nieuwe stukjes zijn vormgegeven als zit- en speelelement. Door de voet van glazen stenen lijken de roodbruine bakstenen erbovenop te 'zweven'. Elke avond wordt het geheel aangelicht.

Aantrekking

De stadsmuur van Harderwijk is een stille getuige van het lange en roerige verleden van de stad. Maar de muur bepaalt ook het karakter van de huidige stad en moet behouden blijven voor de toekomst. De gekozen 'reparatie' viert de historie van de Harderwijkse stadsmuur door zijn 'imperfecties' in het spotlicht te zetten. Waar de muur voorheen het doel had mensen buiten de stad te houden, vormt deze nu juist een reden om Harderwijk te bezoeken. •

De Harderwijkse stadsmuur is een van de langste nog bestaande wallen van Nederland. Steenoud, maar nog altijd in beweging. Onlangs is zelfs een nieuw stukje gerealiseerd. Maar dan wel met een moderne uitstraling.

Op 11 juni 1231 verleende graaf Otto van Gelre II stadsrechten aan 'Herderewich'. Een van die rechten was dat er een muur gebouwd mocht worden om de nieuwe stad te verdedigen en te beschermen. Deze bood lange tijd bescherming tegen indringers en de Zuiderzee. In de 18e en 19e eeuw verloor de stadsmuur echter zijn verdedigingsfunctie. De smalle doorgangen van de poorten hinderden zelfs het moderne verkeer. Vooral aan de landzijde werden de verdedigingswerken van Harderwijk daarom geleidelijk afgebroken. Aan de zeezijde bood de muur tot begin jaren 1930 nog bescherming tegen de Zuiderzee, maar met de aanleg van de Afsluitdijk werd deze 'vijand' verslagen.

Nieuw stuk 'stadsmuur' op de Havendam met verlichte glazen stenen onderin.

FOTO: RUIMTEVERHAAL